

и въ двата нейни политически самостоятелни периода. Обаче най-голѣма дѣятелность тѣ развивали и най-голѣмо участие въ държавното управление взимали, когато на българския владѣтелски прѣстолъ седѣли слаби и малолѣтни владѣтели и когато той оставалъ празенъ. Въ послѣдния случай, тѣ взимали управлението на държавата въ ржцѣтѣ си и свиквали боляритѣ, особено великитѣ, на събрание, за да избиратъ владѣтель. Акрополитъ извѣстява, че слѣдъ смъртъта на царь Калиманъ II българскиятъ владѣтелски прѣстолъ останалъ безъ законенъ наслѣдникъ, и затова българскитѣ велможи свикали събрание, и избрали за царь Константина, синъ на Тиха, който приелъ името Асѣнь. Кантакузенъ говори, че българскитѣ велможи слѣдъ смъртъта на Георги Тертерий II, който не оставилъ наслѣдникъ, избрали за български царь Михаила, видинския деспотъ. По-късно боляритѣ детронирали царь Шишмана II, синъ на царь Михаила и избрали за български царь Иванъ Александра.

Избираеми за владѣтели. Когато владѣщата българска династия изчезвала, владѣтель се избиралъ винаги изъ срѣдата на боляритѣ. Кормисошъ произхождалъ отъ знатния болярски родъ Вокилъ, а Телець отъ рода Угаинъ. Основателътъ на западната българска държава, Шишманъ билъ боляринъ, а пѣкъ Петъръ, Асѣнь, Константинъ Асѣнь, Тертерий, Смилецъ, прѣди да бждатъ избрани и провъзгласени за царе, били най-виднитѣ български боляри. Царь Ивайло, който не произхождалъ отъ болярски родъ, билъ изключение, обаче той, въпрѣки военнитѣ сполуки, винаги се считалъ за узурпаторъ и затова не могълъ дълго врѣме да се задържи на прѣстола и да царува²¹².

²¹² Ibid. 444, 447.